

El català que també volem

Encara estupefacte davant l'editorial d'*El Temps* titulat "El català que volem" (número 1.613, amb data del 12 de maig del 2015), m'afanyo –amb una mica de retard– a desmentir un seguit d'afirmacions del tot exagerades i extemporànies que s'hi aboquen.

Abans de res, vull deixar ben clar que celebrego que *El Temps* hagi dedicat la portada i un petit dossier a l'assumpte que ha ocupat els deu autors de *Canvi d'agulles* (RBA, 2015), una obra que reuneix deu articles centrats en formular propostes per convertir el català normatiu –tant gramatical com lèxic– en més senzill, més àgil i més ric.

Per descomptat, la pretensió d'una certa senzillesa i agilitat normatives es pot expressar d'una altra manera, això és: "fer-la més flexible i detallada, més adaptada a tots els usos de tots els usuaris". Completament d'acord. Espero que entenguin les servituds que marquen els subtítols, com és aquest el cas de "Per un català més senzill, més àgil i més ric" (gairebé un eslògan). Fet i fet, es tracta d'adaptar, encara més i dins d'uns paràmetres filològics raonables i encertats, la normativa als usos dels parlants. Com diu la dita, i espero que no ho considerin un col·loquialisme envilidor, digue-li barret, digue-li capell.

Gràcies a la iniciativa d'*El Temps*, els lectors hem pogut llegir uns articles aclaridors, matisats i enraonats dels membres de l'IEC Isidor Marí, Teresa Cabré (la presidenta de la Filològica), Manuel Pérez Saldanya, Gemma Rigau i Joan Veny. Si *Canvi d'agulles*, l'obra que he coordinat, ha contribuït una mica a la publicació d'aquest dossier, me'n sento ben satisfet. Perquè justament aquesta és una aspiració clau de *Canvi d'agulles*: fomentar i enriquir el debat.

ENRIC
GOMA

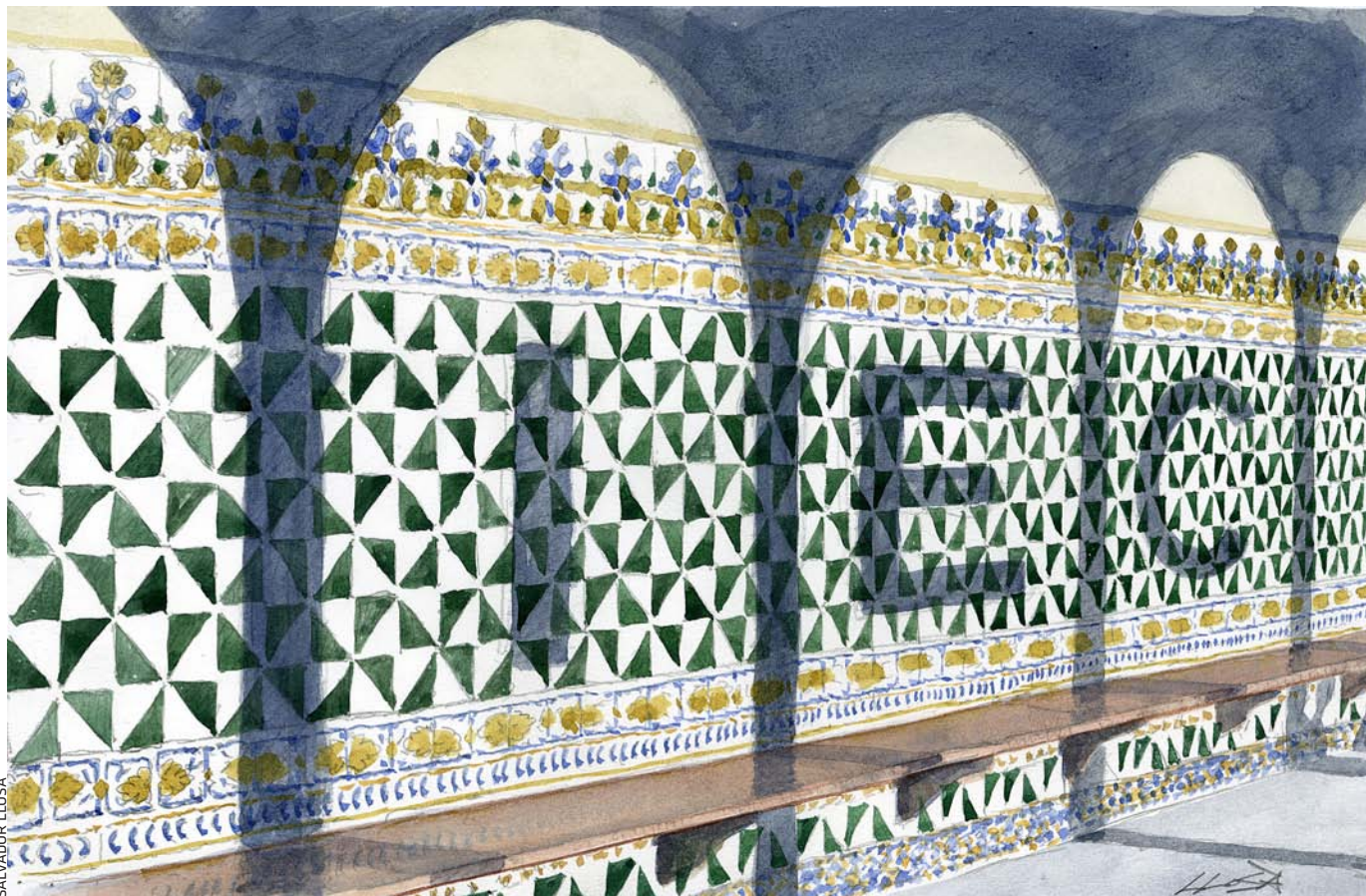
Un altre to i una altra direcció, en canvi, animen l'editorial "El català que volem", un escrit que lamento sincerament i alhora em sobta, per la virulència i la falta d'encert. L'editorialista ens retreu, als autors de *Canvi d'agulles*, la intenció de "depauperar encara més la fràgil existència del model normatiu" i de "convertir la nostra llengua en llengua regional, 'útil', allunyada de la tradició literària clàssica i domada fins a l'enviliment pel col·loquialisme". Ras i curt, no es poden escriure més disbarats en menys espai.

Tots els autors de *Canvi d'agulles* compartim una gran admiració per l'obra de Fabra. Precisament, a partir d'aquest fet, sorgeix la idea de *Canvi d'agulles*. Així com l'obra de Fabra apostava, com escriu l'editorialista, per "fer del català una llengua útil [ara sense cometes, el detall és important], en tot el domini lingüístic, per a tots els registres", precisament un dels meus objectius a l'hora de plantejar *Canvi d'agulles* consistia en cridar l'atenció sobre els dèficits actuals pel que fa als registres del català. No és cap secret per a ningú que tenim un problema amb els registres populars de la llengua, des d'un punt de vista normatiu. També la gramàtica normativa presenta una sèrie d'entrebancs, alguns innecessaris, segons el criteri compartit pels autors de

Canvi d'agulles (et alii). Resoldre-ho o no està, en última instància, en mans de l'IEC. Però no em sembla fora de lloc que uns quants professionals de la llengua i divulgadors lingüístics hi diguem la nostra, sempre des del respecte per l'acció de l'IEC i amb l'única voluntat d'enriquir el debat i obrir, amb tota la modèstia que calgui, algunes perspectives noves. Tot plegat, amb el permís de l'editorialista d'EL TEMPS, si no és demanar massa.

L'editorialista desitja que les propostes contingudes a *Canvi d'agulles* s'oblidin aviat –i n'hi barreja d'altres, com la de la supressió dels accents, amb la qual *Canvi d'agulles* no hi té res a veure–. També ens relaciona amb el moviment empès per un conjunt de filòlegs durant els anys 80 i 90, coneguts amb el nom dels defensors del "català light" o, també, el grup del barco. Segons l'editorialista, els autors de *Canvi d'agulles* som "els light del segle XXI" (i abans ens ha titllat de reverberació d'aquell moviment). Una vegada més, l'editorialista s'equivoca de mig a mig, perquè *Canvi d'agulles* no té res a veure amb els dits defensors del "català light" (excepte la presència d'un membre que ha coincidit en tots dos grups).

Ja que hi som, vull fer constar que valoro positivament moltes de les propostes d'aquells filòlegs. No és estrany que, d'entre totes elles, un número notable fossin acceptades per l'IEC posteriorment. Aquell moviment no va ser estèril, ni inútil, ni capritxós, ni desenraonat, ni va caure en l'oblit, com apunta l'editorialista. De cap manera. El fet que alguns dels seus membres –dos, que jo sàpigam anys després optessin per una deriva política molt particular, de la qual personalment discrepo i que considero funesta per a la llengua i la cultura catalanes, no invalida les seves propostes lingüístiques de llavors. Ha de quedar

SALVADOR LLOSA

“NO ÉS CAP SECRET PER A NINGÚ QUE TENIM UN PROBLEMA AMB ELS REGISTRES POPULARS DE LA LLENGUA, DES D’UN PUNT DE VISTA NORMATIU”

“TOTS ELS AUTORS DE ‘CANVI D’AGULLES’ SENTIM UNA GRAN ADMIRACIÓ PER L’OBRA DE FABRA. PRECISAMENT, A PARTIR D’AQUEST FET SORGEIX LA IDEA DE ‘CANVI D’AGULLES’”

molt clar que tot l’expressat en aquest paràgraf és una opinió meua que no he consensuat amb els altres nou companys de *Canvi d’agulles*. Per tant, si senten grans desitjos d’apedregar algú, apuntin només cap a mi, sisplau.

Però quan l’editorialista s’excedeix de totes totes és quan escriu que acceptar algunes d’aquests propostes seria “crucificar Fabra”. Sincerament, la sola insinuació en aquest sentit em sembla ofensiva. Perquè és un atac gratuït, furi-bund i injust. Si algú ha tingut aquesta impressió, només indica que no s’ha

llegit amb prou (o gens) atenció els deu articles continguts en *Canvi d’agulles*.

És evident que el català és, actualment, una llengua de cultura i ens en hem d’alegrar i alhora potenciar-la en aquest sentit. El que no està tan clar és que sigui, actualment, una llengua prou dúctil per a tots els registres que exigeix la cultura i, molt important, l’entreteniment. També en l’ús de la llengua en la vida diària, en un àmbit merament social: la família, els amics, l’empresa, etc. Alhora, considerem que gramaticalment es podria optar per algunes solucions

una mica més senzilles i àgils –flexibles, si s’ho estimen més– que les vigents en l’actualitat. Per això som molts els que estem a l’expectativa de la nova gramàtica de l’IEC que apareixerà, segons sembla, per Sant Jordi de l’any vinent.

Mentrestant, em dono per ben pagat si *Canvi d’agulles* ha fet rumiar una mica els lectors i, tard o d’hora, algunes de les propostes contingudes en el llibre siguin acceptades per l’IEC. Perquè la llengua és un fet viu i canviant.

Coordinador de *Canvi d’agulles*